

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Jihočeský inspektorát – oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Základní umělecká škola Oskara Nedbala, Tábor,
Martínka Húsky 62**

Martínka Húsky 62

Identifikátor školy: 600 002 586

Termín konání komplexní inspekce: 7. – 11. dubna 2003

Čj.	07 39/2003-4013
Signatura	kg7kw501

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Škola se nachází v historickém centru města Tábor. Má právní formu příspěvkové organizace. Zřizovatelem je Jihočeský kraj, U Zimního stadionu 1952, 370 76 České Budějovice. Detašované pracoviště školy pro výtvarný a taneční obor je v Koželužské 140, 370 76 Tábor, pobočka ZUŠ je v obci Chýnov, Gabrielovo náměstí 16.

Škola má v souladu s Rozhodnutím MŠMT, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, č.j. 26 323/01-21, s účinností od 11. 9. 2001 obory hudební, výtvarný a taneční. V letošním školním roce škola vykázala celkem 556 žáků, stanovená kapacita je 700 žáků. Podle Výkazu o základní umělecké škole podle stavu k 15. 10. 2002 je v hudebním oboru 382 žáků, ve výtvarném 163, v tanečním pouze 11 žáků. Ve výroční zprávě o činnosti ve školním roce 2001/2002 je konstatován pokles zájmu o výuku v tanečním oboru, naopak nadále trvajícím vysoký zájem o výtvarný obor.

V hudebním oboru si škola udržuje vyšší počet žáků ve hře na klavír (130), na smyčcové nástroje housle a violoncello se vyučuje 44 žáků. Ve hře na kytaru se vzdělává 41, na akordeon 17 žáků. V oddělení pěvecké hlasové výchovy je zapsáno 27 žáků. Dechové oddělení má celkem 81 žáků, z toho 44 hraje na zobcové flétny, 5 žáků na příčnou flétnu. Ve hře na klarinet a saxofon má škola 19, na žest'ové a bicí nástroje 13 žáků (na saxofon a bicí nástroje po jednom žákovi). Nabídky k výuce hry na elektronické klávesové nástroje využívá 37 žáků. V přípravném studiu je 12 žáků. Škola nabízí také vzdělávání dospělých – letos je 22 studujících ve výtvarném a 14 v hudebním oboru.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

personálních podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve vztahu k celé škole

materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v hudebním a ve výtvarném oboru

přůběhu a výsledku vzdělávání v hudebním a výtvarném oboru

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hudební obor – ve vztahu k aktuálnímu údaji o celkovém počtu vyučovaných hodin (424) bylo zjištěno:

S odbornou a pedagogickou způsobilostí je vyučováno 354, tj. 83,6 % vyučovaných hodin. Tato pozitivní skutečnost patří k určujícím faktorům požadované kvality výuky v zásadě ve všech odděleních hudebního oboru. Výraznými klady se promítá v klavírním, smyčcovém (zejména hra na violoncello), v dechovém, akordeonovém a v pěveckém oddělení, také ve výuce hry na elektronické klávesové nástroje, v komorní a orchestrální hře, ve sborovém zpěvu. Odborným přínosem je práce vysokoškolsky vzdělaných vyučujících (absolventi pedagogických fakult, AMU) – celkem osm pedagogů.

Pouze z odbornou způsobilostí vyučují tři absolventi Vojenské hudební školy. Jedná se o 25 hodin, tedy 6 % z celkového objemu vyučovacích hodin v hudebním oboru. Učitelé svým odborným zaměřením (např. pozoun, tuba) a praktickými hudebními zkušenostmi jsou přínosem pro vzdělávací nabídku školy.

Nekvalifikovaní učitelé vyučují 45 vyučovacích hodin, tj. cca 10 %, z toho nejvíce hru na kytaru (jedná se o plný úvazek 23 hodin). Inspekci bylo ověřeno, že ve výuce hry na kytaru odpovídá dané personální zajištění odborným i pedagogickým požadavkům na práci v ZUŠ. Méně příznivé personální podmínky byly konstatovány ve výuce předmětu hudební nauka v 1.– 3. ročníku, a to učitelkou s kvalifikací zaměřenou na učitelství pro 1. – 5. ročník ZŠ (nyní již v důchodu).

Výtvarný obor – dva ze tří vyučujících mají vysokoškolské vzdělání příslušného směru (pedagogická fakulta a vysoká škola umělecko-průmyslového zaměření v jiném státu – potvrzeno nostrifikací vysvědčení s datem 30. 5. 1988). Učitelka v oboru keramiky získala odbornou způsobilost absolvováním SPŠ keramické pro výtvarné zpracování keramiky. Tým vyučujících zajišťuje požadovanou odbornost i pedagogickou úroveň výtvarného vzdělávání. Umělecká činnost pedagoga výtvarného oboru ZUŠ Tábor, renomé získané doma i v zahraničí dále podtrhuje celkově vysokou úroveň daných personálních podmínek.

Taneční obor – v rozsahu pouze šesti hodin vyučuje učitelka se středoškolskou kvalifikací v oboru vychovatelství, tedy bez odborné způsobilosti, s doplňkovým pedagogickým studiem.

Při vedení zaměstnanců je pravidelným poradním orgánem ředitele pedagogická rada. Zápisy odrážejí projednávání klasifikace a hodnocení dílčích výsledků vzdělávání žáků i další činnosti školy. Aktuální otázky a průběžné úkoly jsou projednávány i při provozních poradách. Činnost předmětových komisí a umělecké rady má spíše nárazový charakter. Zejména předmětové komise postrádají plánovitou systematičnost a tím i větší efektivitu při řešení odborných výukových, metodických a pedagogických otázek v průběhu školního roku. Ředitel školy nepovažuje zpracování ročního plánu práce, strukturovaného do jednotlivých oblastí činnosti školy a odrážejícího závěry z kontrol a analýzy loňského školního roku, pro vedení zaměstnanců za účelné. Zpracovaný materiál - Plán práce Základní umělecké školy Oskara Nedbala v Táboře - předložený jako součást výroční zprávy za uplynulý rok (bez udání školního roku) je souhrnem obecně platných tezí a opakujících se proklamací. Část nazvaná – Konkrétní formy práce školy – uvádí víceméně stálé schéma její veřejné prezentace. Nezabývá se procesem vzdělávání a výchovy. Pouze III. část - Termíny - se aktuálně obměňuje. V praxi školy jsou zavedeny měsíční plány umožňující sledování a přípravu konkrétních aktuálních akcí školy. Pedagogičtí pracovníci školy byli s danými úkoly školního roku seznámeni (viz zápis z pedagogické rady). Jejich realizace, další veřejné aktivity i organizace krajského kola soutěže ZUŠ byly zajištěny.

Další vzdělávání pedagogů je umožňováno i podporováno. Vedení školy zpravidla seznámí učitele s nabídkami vzdělávacích akcí. Dále se jedná především o iniciativu části pedagogických pracovníků - výrazně se podílejí vysokoškolsky vzdělání, ale i někteří další učitelé. V tomto smyslu byly přínosné odborné semináře (Pedagogické centrum, Česká hudební společnost), podněty z mezinárodních akcí (výstavy, přednášky, pedagogicko-výtvarné sympózium) a také účast v řadě soutěží. Jedna učitelka ukončila v loňském roce doktorandské studium, další pokračuje ve studiu oboru muzikoterapie při pedagogické fakultě v Brně. Pozitivní vliv byl zaznamenán např. v některých třídách klavírního, dechového a pěveckého oddělení, též v kytarové třídě (nekvalifikovaný učitel).

V rámci organizace činnosti školy byly rozděleny kompetence a jednotlivé úkoly mezi ředitele a zástupce ředitele. V souladu s vyhláškou MŠMT o základních uměleckých školách byl vybraný učitel pověřen vedením výtvarného oboru (ve smyslu pedagogickém a organizačním). Učitelé spravují kabinety učebních pomůcek, notové archivy. Škola má k dispozici administrativní pracovníci, ustavena byla funkce školníka. Školní uklízečky zajišťují potřebný úklid a náležitou čistotu prostředí. Dané organizační uspořádání je pro činnost školy vyhovující. Předložené Organizační schéma ZUŠ Tábor však neodráží příslušné

kontrolní mechanizmy, fungování zpětné vazby. Ředitel školy má určité poznatky z hospitací (posouzeno dle zápisů v třídních knihách). Nevede ve školách obvyklé hospitační záznamy (pouze své osobní poznámky). Největší nedostatky z hlediska kontroly a odborného vedení pedagogických pracovníků byly zjištěny v práci s učebními plány, ve vedení povinné dokumentace (katalogy, vysvědčení, částečně třídní knihy) a v předmětu hudební nauka.

„Kritéria pro rozdělování finančních prostředků na přiznání osobních příplatků“ (materiál ředitele školy ze dne 1. 9. 2000) poskytují v zásadě dobrý základ pro hodnocení úrovně práce učitelů. Některé formulace jsou však příliš obecné, chybí např. jasné vyjádření o dalším vzdělávání a více explicitně formulovaných kritérií vztahujících se k úrovni procesu vzdělávání a výchovy.

Vnitřní řád pro žáky, osloveni jsou zde i rodiče, byl zpracován ke dni 2. ledna 2002. Celkově obsahuje dostatek základních informací pro žáky a rodiče o podmínkách docházky do ZUŠ, pobytu ve škole, placení školného aj. Vytváří tak základní rámec pravidel mezi danými partnery. Ne zcela jasné je ustanovení o příchodu žáka 5 minut před stanoveným vyučováním. V případě, že žák se takto dostaví do třídy, ve které je vyučován předchozí žák a v rozvrhu není zařazena pravidelná pětiminutová přestávka mezi hodinami, dochází k určitému narušení výuky. Vedle stanovených pravidel i povinností chybí ustanovení o právech žáků ve vztahu ke škole, učitelům, řediteli apod.

Vnitřní informační systém je založen především na výše uvedeném systému pedagogických rad, pracovních porad. Přehled aktuálních úkolů poskytují měsíční plány. Dle potřeb využívá vedení školy i učitelé možnosti pro předávání informací formou běžné ústní komunikace. To platí i pro pracovníky detašovaného pracoviště výtvarného oboru. Zde byl zjištěn nedostatek – učitelé výtvarného oboru nebyli ředitelem včas informováni o Úpravě učebních plánů výtvarného oboru ZUŠ, schválené MŠMT pod č.j. 18 455/2002-22 s platností od 1. 9. 2002. V době konání inspekce nebyl příslušný materiál učitelům dosud předán.

Ve vztahu k žákům jsou užívány žakovské knížky, případně i další sešitky (ty zejména pro podrobnější pokyny k domácímu cvičení). Doplnkový význam mají informační panely sloužící zejména žákům a rodičům. V přízemí budovy v prostorách určených pro čekání na vyučované žáky jsou zveřejněny informace vyplývající ze zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím a z pokynu MŠMT k zajištění úkolů vyplývajících z tohoto zákona.

Rodiče mají v případě potřeby možnost získat informace individuálním pohovorem s učiteli. Konány jsou třídní besídky pro žáky a rodiče. Ti jsou zváni na veškeré akce školy, které jsou rovněž důležitým zdrojem informací a poznatků o její činnosti. Při škole je ustanoveno SRPDŠ. Jeho význam spočívá především v určité finanční pomoci škole, např. při pořádání koncertů, zájezdů, přispívá na cestovné při soutěžích, na odměny absolventům školy apod.

Personální podmínky mají výraznou převahu pozitiv z hlediska kvalifikace pedagogů, nechybějí zde výrazné osobnosti, dílčí nedostatky byly konstatovány v systému vedení zaměstnanců.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM V HUDEBNÍM A VE VÝTVARNÉM OBORU.
--

Základní prostorová dispozice školy v historickém centru města Tábor, budovy a učebny, zůstala od minulé inspekce beze změn. Vedle učeben pro individuální výuku je k dispozici koncertní sálek s kapacitou cca 35 míst, zkušebna orchestru pro 30 – 35 hudebníků. Přetrvávají nedostatky v podobě některých velmi malých učeben, např. pro individuální

výuku hry na akordeon, flétnu, kytaru (jsou málo vhodné nebo téměř nevyhovující pro skupinovou výuku více žáků v hodině a komorní hru). Také učebna hudební nauky a přípravné hudební výchovy neumožňuje bez úprav (odklizení lavic) provádění hudebně-pohybových činností. Problémem zůstávají skladovací prostory pro hudební nástroje a další učební pomůcky. Prostorové podmínky hudebního oboru jsou celkově skromnější, ale umožňují realizaci přijatého vzdělávacího programu.

Od poslední inspekce byly odstraněny tzv. průchozí třídy pomocí instalovaných sádkartonových příček s akustickou izolací. Zvuková průzvučnost nebyla danou úpravou zcela odstraněna, nepředstavuje však pro výuku a její psychohygienické podmínky problém zásadního rázu. V červenci roku 2002 proběhla celková rekonstrukce učebny č. 28 v budově čp. 62, včetně nové podlahy a výměny krytiny. V přízemí budovy byla zřízena malá místnost jako zázemí pro učitele. Budova byla vymalována, byly opraveny stěny v některých učebnách. Pořízením speciálních zámků a centrálního klíče bylo dosaženo vyššího stupně zabezpečení školy a uloženy doklady v ředitelně a v kanceláři školy.

Výtvarný a taneční obor jsou od školního roku 1997/1998 umístěny v rekonstruované budově v Koželužské ulici 140. Žákům i vyučujícím jsou k dispozici vysoce kvalitní prostorové podmínky, umožňující ve dvou podlažích zřízení odborných učeben pro keramiku, grafiku, kresbu a malbu a další výtvarné činnosti a techniky. Nevýhodou je, že točité schodiště neumožňuje bezbariérový přístup do učeben v 1. patře. Prostředí výtvarného oboru poskytuje požadované hygienické a psychohygienické podmínky, dýchá svojí specifickou atmosférou podnětnou pracovně i esteticky. Vybavení pracovními pomůckami má dílčí nedostatky, např. chybí větší grafický lis a rýtky, některé pomůcky a materiály pro keramiku a textilní tvorbu, případně přístroje pro záznam a dokumentaci prací a výstav žáků.

Škola konstatuje od roku 2002 určité zlepšení finanční situace pro nákup učebních pomůcek. Pro hudební obor byly postupně pořízeny nové hudební nástroje (kvalitní trubka a altová flétna, dvě příčné flétny, Es-klarinet, zesilovač). Do některých tříd byla zakoupena audiotechnika, do jedné klavírní třídy bylo umístěno cembalo. Ve většině tříd jsou k dispozici metronomy, stoličky pod nohy, zrcadla a další vybavení sloužící potřebám výuky. Ladění, opravy a údržba nástrojů jsou zajišťovány. Notové materiály jsou průběžně doplňovány podle požadavků učitelů. Na nižší úrovni je nadále vybavení učebny přípravné hudební výchovy a hudební nauky. Chybí více učebních pomůcek, např. kvalitnější rytmické, melodicko-rytmické hudební nástroje, magnetické notové tabulky, novější učebnice, kvalitní zpěvníky, obrazové pomůcky, novější odborná literatura. apod. Pro školu byl zakoupen nový kancelářský nábytek, kvalitní PC, židle do tříd. Pro výtvarný obor byly pořizovány základní materiály (papír, glazury apod.). Některé výtvarné potřeby zakupují žákům jejich rodiče.

Materiálně-technické podmínky mají řadu dílčích nedostatků, z celkového pohledu pozitivně převládají - hodnocení odpovídá stupni velmi dobrý.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY V HUDEBNÍM A VE VÝTVARNÉM OBORU
--

Realizace vzdělávacích programů

Dle Rozhodnutí MŠMT č.j. 26 323/01-21, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 11. 9. 2001 jsou ve škole zřízeny studijní obory hudební, taneční a výtvarný.

Vzdělávací program je realizován v souladu s výše uvedeným zařazením do sítě škol.

Soulad výuky s učebními plány a učebními osnovami hudebního a výtvarného oboru a sledovaných předmětů:

Hudební obor - vzdělávací nabídka je realizována na základě učebních plánů MŠMT pro základní umělecké školy vydaných pod č.j. 18 418/95-25. Obsah učiva se rámcově řídí platnými učebními osnovami pro ZUŠ (dříve LŠU) z let 1980 – 1991, jak byly postupně vydávány SPN Praha.

Individuální výuka – časová dotace odpovídá učebním plánům vyučovaných předmětů. Většina žáků má základní dotaci – jednu vyučovací hodinu, tj. 45 minut týdně, menší počet výrazněji nadaných žáků má jednu a půl, tj. 70 minut týdně.

Porušení učebního plánu č. 2b – Hra na elektronické klávesové nástroje – bylo zjištěno u tří žáků – výuka 1,5 vyučovací hodiny týdně. Tento učební plán neumožňuje přidělení vyšší časové dotace individuální výuky než 1 hodinu (45 minut) týdně.

Škola dosud nepřistoupila k uplatnění alternativy individuální výuky, možnosti výuky dvou, případně dvou až čtyř žáků ve skupině v případě učebních plánů č. 2b – Hra na elektronické klávesové nástroje, č. 8 – Hra na kytaru, č. 5a/5b – Hra na zobcovou flétnu nebo jiný přípravný dechový nástroj, č. 10 – Pěvecká hlasová výchova.

Skupinová výuka –

Předmět hudební nauka: v souladu s učebními plány všech vyučovaných předmětů je zařazen v 1. – 5. ročníku I. stupně základního studia. Část žáků, dle třídních knih pro skupinovou výuku a Katalogů o průběhu studia celkem 27 žáků, nemá učebními plány a osnovami předepsanou skupinovou formu a stanovený obsah výuky (*uvedený počet žáků se může během školního roku měnit*). Ředitel školy povolil vykonávání tzv. zkoušky (jedná se pouze o teoretické učivo). Na výuku předmětu dále nedochází 15 žáků, kteří jsou vyučováni dle učebního plánu č. 11 – Sborový zpěv.

Plnění osnov hudební nauky – výuka je po obsahové stránce zaměřená na jednostranné osvojování naukového učiva. Další osnovami požadované činnosti složky předmětu jsou zařazovány nedostatečně. Výuka předmětu plně neodpovídá požadavkům osnov z hlediska celkového pojetí obsahu, forem a metod výuky (a to ani s přihlédnutím k nutné redukci učiva vzhledem ke snížené časové dotaci a počtu ročníků po úpravě učebních plánů v roce 1995).

Předmět komorní/souborová a orchestrální hra:

V dechovém oddělení bylo konstatováno zajištění výuky v souladu s učebními plány. V kytarovém oddělení má ve stanovených ročnících komorní hru pouze 6, nemá 18 žáků. Ve smyčcovém oddělení je do pravidelné výuky zařazeno 11 žáků, dle učebních plánů se jedná o 27 žáků – chybí zařazení 16 žáků. V akordeonovém oddělení nemá tento předmět žádný žák – jedná se o počet 13 žáků. V pěveckém oddělení není zajištěna plná časová dotace dle učebního plánu č. 13 u 7 žáků/žákyň.

Sborový zpěv - nebyla dořešena výuka předmětu sborový zpěv tak, aby z hlediska časové dotace plně odpovídala učebnímu plánu č. 1C pro děti 5–7leté (2 hodiny místo jedné hodiny týdně) a podle učebního plánu č.11 pro žáky od 7 let – tříhodinová časová dotace pro 15 žáků, kteří nenavštěvují další nástrojovou výuku. Kladem je, že 29 žáků, kteří jsou vyučováni podle jednoho z učebních plánů ve hře na nástroj a jsou také členy pěveckého sboru, získávají další podněty pro rozvoj celkové hudebnosti. Z tohoto hlediska jsou tak v menším rozsahu a pouze do určité míry kompenzovány výše uvedené nedostatky v zapojení žáků do předmětu komorní/souborová hra v klavírním, smyčcovém, akordeonovém a kytarovém oddělení.

Část žáků je zapojována do různých příležitostných a dočasných komorních/souborových hudebních aktivit v průběhu školního roku (např. v rámci přípravy vystoupení na různé veřejné koncerty, soutěže). Časový rozsah, případnou evidenci této výuky „navíc“ ve vztahu ke konkrétním žákům vedení školy nevede.

Výtvarný obor – výuka probíhá podle Učebních osnov výtvarného oboru základních uměleckých škol schválených MŠMT pod č.j. 15 865/2000-22 s platností od 1. 9. 2000. V době konání inspekce neměli učitelé k dispozici Úpravu učebních plánů schválenou MŠMT pod č.j. 18 455/2002-22 s platností od 1. 9. 2002. Časová dotace předmětu je v souladu s danou úpravou.

V hudebním oboru jsou učební plány u většiny žáků plněny, současně však byla konstatována řada nedostatků - odchylky od učebních plánů u výše uvedených počtů žáků, a to především v předmětech hudební nauka, komorní/soubořová hra. V hudební nauce nejsou naplňovány osnovy z hlediska stanoveného obsahového pojetí předmětu.

Ve výtvarném oboru jsou časová dotace výuky a obsah vzdělávání v souladu s daným vzdělávacím programem.

Průkaznost vedení povinné dokumentace:

Škola vede povinnou dokumentaci stanovenou příslušnou právní normou.

Závažným nedostatkem je vedení Katalogů o průběhu studia – hudební obor. U cca 93 žáků byla zaznamenána klasifikace pouze v jediném předmětu (hra na nástroj), což je v rozporu s obsahem tohoto dokumentu, který tak neodráží průběh vzdělávání žáka v souladu s daným učebním plánem. Nedostatek částečně vypovídá o neplnění učebních plánů, částečně o nedůsledné práci se školní dokumentací. V pěveckém oddělení je na vysvědčení i v další dokumentaci, v rozporu s danými učebními plány, nesprávně uváděn název předmětu („Sólový zpěv“). Zjištěny byly některé další menší formální nedostatky, např. chybějící údaj o školním roce v třídní knize pro skupinovou výuku – ty byly odstraněny v průběhu inspekce.

Vedená povinná dokumentace zachycuje převážně dostatečně průkazně průběh vzdělávání, závažné nedostatky byly zjištěny ve vedení Katalogů o průběhu studia – hudební obor.

Systém kontroly naplňování učebních plánů a osnov, účinnost systému kontroly:

Základní rámcová kontrola naplňování učebních plánů a osnov je prováděna. Vzdělávací program hudebního a výtvarného oboru je v zásadě plněn. Dosahovány jsou i velmi kvalitní výsledky vzdělávání a výchovy. Na druhé straně je však zřejmé, že škola se základními učebními dokumenty dostatečně nepracuje, což výše uvedené nedostatky potvrzují. Není vytvořen takový systém kontroly, který dostatečně podrobně sleduje a analyzuje problematiku plnění učebních plánů a tím i obsahu vzdělávání (osnov) vzhledem ke každému předmětu, ke každému vyučovanému žákovi. Nedostatky ve vedení Katalogů o průběhu studia – hudební obor a další dokládají neúčinnost kontroly, resp. i přístup, který těmto atributům činnosti školy nepřikládá dostatečnou váhu.

Systém kontroly naplňování učebních plánů a osnov není dostatečně účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu (skupině předmětů)

Přípravná hudební výchova (PHv), hudební nauka (Hn)

Přípravnou hudební výchovu (PHv) vyučuje vysokoškolsky kvalifikovaná učitelka pro hru na klavír a hudební výchovu ve školách I. cyklu. PHv delší dobu nevyučovala. Hudební nauku v 1. až 3. ročníku vyučuje učitelka s kvalifikací pro I. stupeň základní školy (t.č. již v důchodu), bez delší praxe v ZUŠ. Ve skupinách starších žáků vyučují kvalifikované učitelky ZUŠ. Dané personální zajištění není příliš dobré. Chybějí zejména specifické metodické zkušenosti a dovednosti potřebné pro realizaci osnovami požadovaných forem a obsahu výuky předmětu s důrazem na múzický a činnostní charakter. Těmto požadavkům neodpovídala ani příprava výuky, akcentující příliš jednostranně tzv. „naukovou“ složku

předmětu. Na celkově nižší úrovni byla i materiální podpora z hlediska využívání učebních pomůcek. Vybavení je celkově skromné, zaostává za potřebami moderně pojaté výuky.

Skupinová výuka nejmladších žáků PHv svým obsahovým zaměřením, přípravou a částečně i prováděnými činnostmi odpovídala požadavkům osnov. Učitelka si v jinak prostorově stísněné učebně vytvořila lepší podmínky odsunutím lavic ke stěnám. Měla připravenou vhodnou motivaci s využitím blízkých Velikonoc. Zařadila dostatek činností rozvíjejících rytmické, intonační, sluchové schopnosti, hudební představivost i základní znalosti žáků. Celkově dobré pojetí výuky však naráželo na nedostatečně vytvořená a v průběhu školního roku upevněná pravidla vzájemné komunikace a chování žáků. Vyšší stupeň nekázně a následné reakce učitelky výrazně snížily výslednou efektivitu dobře připravené výuky.

Ve 2. a 3. ročníku hudební nauky se jednalo o zastaralé a málo motivující formy frontální výuky. Byly charakterizovány výrazným zaměřením na procvičování základních pojmů a znalostí odtržené od inspirujícího výchozího hudebního materiálu, s minimem znějících tónů a praktických hudebních činností. Pomůckami byly převážně tabule a křída, tužka a sešit. Kladem bylo, že mladší žáci uplatnili svoji přirozenou soutěživost, veškeré úkoly plnili ochotně a aktivně, i když celková struktura hodin byla přeplněna memorováním pojmů a psaním not. Ani jinak velmi zkušená učitelka ve skupině starších žáků příliš nevybočila z výše uvedeného stylu výuky. Omezila se na rutinní postupy s vyžadováním definic při procvičování teoretického učiva, které opět nebylo vyvozováno z hudebního materiálu, což je v přímém rozporu s dikcí osnov. Pouze v malém rozsahu bylo zařazeno sluchové cvičení a zpěv písně (bez hlasové přípravy). Nevhodná struktura hodiny kulminovala v závěru definováním a psaním tempových označení volných, středních a rychlých. Také zde žáci osvědčili až obdivuhodnou kázeň a aktivitu při plnění většinou dosti nezáživných úkolů.

Výuka přípravné hudební výchovy měla průměrnou úroveň, v hudební nauce byla pouze vyhovující.

Hra na klavír

Výuka byla sledována u čtyř odborně i pedagogicky způsobilých učitelek v hodinách žáků I. i II. stupně základního studia (dva žáci měli zvýšenou časovou dotaci – 1,5 vyučovací hodiny týdně). Bezprostřední příprava učitelek na výuku byla pečlivá. V individuálních studijních plánech jsou většinou uvedeny všechny osnovami požadované složky (s výjimkou elementární improvizace, ve II. stupni studia s výjimkou doprovodu či komorní hry). Při výuce byly využívány kvalitní nástroje (především křídla), žánrově různorodé skladby z notového fondu školní knihovny. Vhodné členění učiva ve sledovaných hodinách, zařazované přestávky i dobré akustické podmínky jsou příznivé pro dodržování zásad psychohygieny. U některých žáků je výuka efektivně dělena na časově kratší úseky dvakrát v týdnu. Učitelky vytvářejí ve třídách esteticky příjemné prostředí.

Ve sledované výuce učitelky většinou adekvátními metodickými postupy vytvářely a upevňovaly správné klavírní návyky žáků. U mladších žáků se vždy nedařilo důsledně kontrolovat a opravovat jejich sezení u klavíru, nepřirozené zvedání ramen při hře. Učitelky rozvíjely jejich individuální technické dovednosti (včetně vědomého uvolňování paží) a muzikální schopnosti. Vhodným výběrem žánrově pestré klavírní literatury podněcují zájem žáků. Při hře dbaly na pochopení stavby melodie a její frázování, na volbu odpovídajícího tempa, u starších žáků také na harmonickou představivost a stylovou interpretaci. Pro žáky bylo motivující vzorové předehrávání skladeb či jejich částí učitelkami, trpělivé opakování problémových částí skladeb a procvičování zadaných úkolů v hodině. Učitelky dbaly, aby žáci vše pochopili, vedly je ke slovnímu zdůvodnění zvoleného postupu při nácviku určitého úseku hrané skladby. Jen někteří žáci mají možnost uplatnit získané sólové klavírní

dovednosti při čtyřruční nebo komorní hře či doprovodu. Pouze ojediněle je zařazována osnovami požadovaná elementární improvizace.

Všichni žáci byli na vyučování velmi dobře připraveni. Učitelky žáky často chválily, oceňovaly každý dílčí pokrok. Pozitivní hodnocení a vzájemná diskuse učitelek se žáky přispívaly k tvůrčí atmosféře sledovaných hodin.

Sledovaná výuka hry na klavír měla velmi dobrou úroveň.

Hra na smyčcové nástroje – Hra na housle a Hra na violoncello, Hra v souboru, Komorní hra

Předměty **Hra na housle** a **Hra v souboru** vyučuje učitel s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí a mnohaletou praxí. Učivo žáků plánuje na základě požadavků učebních osnov na celý školní rok. Výuka probíhá v pěkném prostředí větší učebny s klavírem a velkým zrcadlem. Uvedené pomůcky nebyly v průběhu výuky využity. Dostatečným větráním třídy a pravidelně zařazenými přestávkami byly dodržovány zásady psychohygieny.

Výuka hry na housle byla sledována u žáků 5. a 6. ročníku I. stupně základního studia. Byla vedena tradičním způsobem, zařazovány jsou osvědčené tituly od známých autorů (O. Ševčík, J. Míka, F. Wohlfahrt, O. Rieding, A. Vivaldi). Žáci byli na hodinu velmi dobře připraveni. Bylo patrné, že na housle hrají rádi. Vykazovali dobré základní návyky, zvláště v postoji a v intonaci. Držení nástroje (funkce lokte levé ruky, svírání nástroje palcem) a práce smyčcem pravou rukou nebyly vždy dostatečně uvolněné. K motivaci sloužili žákům jen ojedinělé dílčí ukázky hry učitele, k podpoře intonace nebyl použit klavírní doprovod ani společná hra na housle s učitelem. Vyučující se omezil pouze na slovní pokyny, věcně správně žáky upozornil na chybu a způsob odstranění. Se žáky následně problémový úsek i zadávaný nový úkol zopakoval. V hodinách panovala klidná, nestresující atmosféra.

Ve stejně klidné pracovní atmosféře probíhala dílčí zkouška houslového souboru (sekce houslí a violy). Z náročné skladby J. S. Bacha byla přehrávána určitá část. Společná hra se v této fázi příliš nedařila. Učitel sledoval partituru, snažil se slovním upozorněním usměrnit tempo souhry a nástrojovou intonaci. Nebyl dostatečně důsledný, nemotivoval žáky k rytmicky vyrovnané hře v pomalém tempu, nepodporoval (klavírním doprovodem nebo vlastní hrou na housle) kvalitu intonace. Žáci hráli soustředěně a s chutí, adekvátně reagovali na slovní pokyny učitele.

Výuku v předmětech **Hra na violoncello** a **Komorní hra** vede zkušená kvalifikovaná učitelka, která je také aktivní orchestrální hráčkou. Velice dobře zná individuální schopnosti všech žáků a z těch vychází při výběru jejich učební látky, která je plánována v souladu s osnovami. V prostředí menší, esteticky motivující učebny jsou účelným větráním a efektivním členěním hodin vytvářeny velmi dobré psychohygienické podmínky.

V individuální výuce hry na violoncello byla začínající žákyně I. stupně studia nenásilně vedena k budování správných nástrojových návyků, k uvolnění hře a k čisté intonaci. Učitelka svým entuziasmem, vynikající motivací, promyšlenými metodami a formami práce i aktivní spoluprací s rodiči dokáže žáky zcela zaujmout. Žákyně byla na výuku velmi dobře připravena, výborně reagovala na metodicky přesné pokyny učitelky.

Individuální nástrojové zkušenosti zúročili žáci II. stupně studia v komorní hře (violoncellové duo). Z pestrého a náročného repertoáru byly vybírány skladby pro vystoupení na vernisáži. Žáci vykazovali výborné nástrojové dovednosti i smysl pro souhru. Výuka byla vedena s důrazem na dokonalé pochopení obsahu, zvládnutí stylové interpretace hraných skladeb, jejich opracování a procvičení po stránce tempové i výrazové. Žáci byli vedeni k vyjádření vlastního názoru i k sebehodnocení. Hráli s velkým soustředěním a muzikálním prožitkem. Zkušená učitelka se v obou předmětech projevila vlídností i trpělivostí, schopností žáky

motivovat a plně s nimi prožívat hudební obsah hraných skladeb. Její kultivovaný projev a časté povzbuzování a pochvala žáků vytvářely příznivou atmosféru individuální i skupinové výuky.

Výuka hry na housle a souborové hry měly průměrnou úroveň, výuka hry na violoncello a komorní hra měly vynikající úroveň.

Hra na kytaru, Komorní hra

Výuka byla sledována u dvou vyučujících, kteří plánují učivo žáků v souladu s požadavky osnov. Jejich příprava na vyučování byla promyšlená. Třídy, ve kterých výuka probíhala jsou malé, vybavené potřebným starším nábytkem a nezbytnými učebními pomůckami – stojany na noty, podložkami pod nohu, metronomem. Uvedené pomůcky byly v průběhu výuky využívány. K dispozici je dostatek kvalitních nástrojů i kytarové literatury. V jedné třídě je umístěno také starší pianino. Prostředí učeben je esteticky velice podnětné, motivuje žáky pěknou výzdobou vztahující se také ke kytarové hře. Dodržování zásad psychohygieny podporuje dostatečné větrání tříd, dobré akustické podmínky, zařazení relaxačních a uvolňovacích cvičení v průběhu výuky mladších žáků.

Sledovaná výuka byla organizována pouze individuálně. U žáků přípravného studia, 3. a 5. ročníku I. stupně byly vytvářeny a upevňovány věku odpovídající nástrojové návyky. Volený kytarový repertoár odpovídal schopnostem žáků, byl žánrově pestrý. Učitelé dbali, aby žáci dobře pochopili všechny technické problémy hraných skladeb. Převážně slovně, někdy také vlastními ukázkami hry na kytaru jim přibližovali jejich charakter, vedli žáky k analýze příčin vyskytujících se chyb. Určitý technický problém následně se žáky pečlivě procvičili. Společně nastínili správné postupy pro samostatné domácí cvičení, zopakovali problém v závěru hodiny. Vedli žáky k vyjádření vlastního názoru, k teoretickému zdůvodnění zvolených postupů. V menší míře je požadována také hra skladeb z paměti. Žáci byli na vyučování velmi dobře připraveni, ve sledovaných hodinách pracovali soustředěně. V průběhu výuky byli vhodně motivováni, stále povzbuzováni, byl oceňován každý jejich pokrok. Citlivé i věcné bylo hodnocení individuálních výkonů žáků.

V komorní hře dvou žáků II. stupně studia byla sledována cílená práce při souhře v repertoárově náročných skladbách, připravovaných pro soutěžní vystoupení. Způsob individuálního i společného procvičování obtížných částí hraných skladeb, cílená práce s metronomem, s dynamikou a výrazem dokumentovaly technickou vyspělost žáků komorního dua. Vzorové ukázky hry učitele, jeho účinná motivace ke stylové interpretaci a vzájemná diskuse při vyjasňování interpretačních názorů dotvářely vynikající úroveň sledované výuky. Při výuce panovala atmosféra tvůrčí spolupráce a vzájemné důvěry.

Sledovaná výuka hry na kytaru a komorní hry měla celkově velmi dobrou úroveň.

Pěvecká hlasová výchova, Pěvecká výchova a zpěv

Sledované předměty vyučují dvě učitelky. Výuka byla sledována u žáků I. i II. stupně základního studia i v rozšířeném vyučování. Všichni žáci byli vyučováni pouze individuálně. Plánování učiva vychází z požadavků osnov a z analýzy dispozic a hlasových schopností jednotlivých žáků. Studijní plány jsou zpracovány u všech žáků na celý školní rok. Příkladná byla příprava učitelek na vyučování. Efektivní členění výuky (využíváno je rovněž dělení časové dotace na dva úseky v týdnu), dostatečné větrání tříd i velmi dobré akustické podmínky působily příznivě z psychohygienického hlediska. Při výuce bylo v jedné učebně účelně využíváno velké zrcadlo. Pro žáky byl připraven vhodně vybraný písňový materiál.

Ve sledované výuce se dařilo vytvářet a upevňovat u žáků správné pěvecké návyky - uvolněný postoj, správné držení těla, tři fáze dechu, rezonanci, uvolnění brady, měkké

nasazení tónu, artikulaci, čistou intonaci. Již od rozezpívání bylo výborně pracováno s dechem. Vhodně zařazovaná hlasová cvičení byla zaměřena na zvětšení hlasového rozsahu, na vyrovnávání všech vokálů a na podporu hlavového znění hlasu. Intonace, rytmus i obsah cvičení i písní byly ve všech hodinách průběžně podporovány a dotvářeny velice kultivovaným a hudebně výstižným klavírním doprovodem učitelek. Nenásilně, ale uvědoměle byly se žáky opakovány související teoretické znalosti (např. znalost zpívaných intervalů, italské hudební názvosloví, tempová označení), u starších žáků také přehled z oblasti dějin hudby. Využívány byly jejich jazykové znalosti pro zpěv zvolených písní v originále. Dbáno bylo na porozumění obsahu písní a jejich stylu odpovídající interpretaci. K pochopení obsahové a interpretačně náročnějších písní dávají učitelky žákům také nahrávky (např. židovské písně). Zvolený písňový repertoár poskytoval žákům spontánní citový prožitek. Žáci byli na vyučování velmi dobře připraveni, výborně reagovali na pokyny vyučujících. Jejich píle a zájem o zpěv dokladuje řada získaných ocenění v sólovém i komorním zpěvu v letošní soutěži žáků ZUŠ, v případě jednoho žáka II. stupně studia jeho fundované dopisovatelské aktivity do odborných pěveckých časopisů.

Vynikající průběžnou motivací a názornými ukázkami učitelek byl u žáků vytvářen vztah ke zpívaným písním. Příkladná byla také vzájemná vstřícná komunikace a motivační způsob hodnocení žáků.

Výuka ve sledovaných předmětech pěveckého oddělení měla vynikající úroveň.

Sborový zpěv

Výuka sborového zpěvu byla sledována ve dvou pěveckých sborech žáků školy, které vede kvalifikovaná vyučující. Sbor začínajících a mladších žáků je přípravkou pro vstup do velkého sboru starších žáků. Výuka se odehrávala v sálku školy s malým pódium, na kterém je umístěn klavír. Učitelka nemá k dispozici tabuli ani žádný panel (např. pro využití zapsaných intonačních modelů apod.). Cíleným větráním, dodržováním pitného režimu i zařazovanými relaxačními cviky a přestávkami byly dodržovány zásady psychohygieny.

Od počátku práce se žáky v obou sborech se učitelka zaměřila již při kvalitním rozezpívání na uvolnění mluvidel a brady, na vědomý nádech a kontrolu bráničního dýchání, na zřetelnou výslovnost. Učitelka dbala, aby žáci zpívali s rytmickou přesností, čistě intonovali, dokázali odpovídající dynamikou a výrazem vyjádřit obsah zpívaných písní. Motivovala žáky vlastním příkladem, podporovala intonaci fundovaným klavírním doprovodem. Při zkoušce sboru starších žáků přispěl k celkové pozitivní atmosféře doprovod písní žákem na klavír a dalších dvou žáků na violoncello. Efektivní práce byla sledována v celkové organizaci zkoušky, v práci po hlasech, v precizaci vybraných částí písní. Žáci byli vedeni k přirozenému, hygienicky správnému užívání hlasu. Písňový repertoár byl vhodně vybrán s ohledem na schopnosti a pěvecké dovednosti žáků. Při výuce chyběla pravidelná práce korepetitora. Sbormistryně byla nucena doprovázet i dirigovat, což jí neumožňovalo plně sledovat dění ve třídě.

Učitelka dokázala žáky výborně motivovat, také její gesta i pokyny byly jasné, srozumitelné. Žáci měli ze společného zpívání radost. Oba pěvecké sbory se často prezentují na veřejnosti.

Výuka sborového zpěvu měla celkově velmi dobrou úroveň.

Hra na elektronické klávesové nástroje (EKN)

Výuka byla sledována u dvou kvalifikovaných učitelů, z toho jeden z nich se hře na tyto nástroje věnoval profesionálně a za dobu svého pedagogického působení si vytvořil ucelený výukový systém a řadu vlastních notových pomůcek (dosud chybí osnovy předmětu). Cílem

je všestranně pojatý rozvoj hudebního vzdělání a schopností hry na klávesové nástroje, jejichž východiskem je základní klavírní průprava. Využívání automatického doprovodu není cílem, ale pouze jednou z možností. Žák se v průběhu výuky seznamuje s klasickou hudbou, různými žánry zábavné hudby až po jazzová témata. Uplatnění pojetí výuky s využíváním klavírního základu bylo zaznamenáno také v akordeonové třídě s výukou EKN. Cvičení ze staršího typu klavírní školy jsou však z hlediska prstové techniky značně statická, způsob úhozové techniky při hře staccato neodpovídá charakteru hry na elektronický nástroj. Odborné konzultace mezi vyučujícími probíhají. Výuka je organizována pouze formou individuální práce učitele s jedním žákem - učební plány umožňují zařazení dvou až čtyř žáků ve skupině.

Ve sledované výuce byla látka v hodině dostatečně a trpělivě procvičována, důraz byl dán na hru v pravidelném tempu (využití metronomu). Motivací bylo pochvalné povzbuzení, příprava na vystoupení v programu žakovského večera. Mladší žákyně zvládala požadavky učitele na psychickou a manuální koncentraci celkově dobře. Ve výuce nástrojově a hudebně vyspělého žáka ve II. stupni základního studia byly prokázány velmi dobré výsledky jejího syntetického pojetí, spojujícího dovednosti hry na klavír, EKN a směřujícího až k základům varhanní hry v repertoáru barokním až jazzovém. Součástí je improvizace a rozvíjení schopnosti harmonizace.

Výuka hry na elektronické klávesové nástroje měla velmi dobrou úroveň.

Hra na akordeon

Předmět vyučuje zkušená kvalifikovaná učitelka s dlouhodobě dosahovanými velmi dobrými výsledky (dřívější vyučovací praxe rovněž v konzervatoři). Plánování látky odpovídalo požadavkům osnov při dostatečném respektování osobnosti žáka a charakteru jeho studijních předpokladů. Výuka vycházela z dlouhodobě ověřeného systému rozvíjejícího dostatečně vyváženě jednotlivé stránky nástrojově-technické a hudební průpravy žáka. Učitelka ihned velmi přesně analyzovala jednotlivé nedostatky hry, žákovi jasným a vcelku i dostatečně názorným způsobem ozřejmila způsob nápravy a potřebného procvičení. Vedla žáky k uvědomělosti v přístupu ke hře a řešení nástrojových problémů. Vhodně bylo využito ukázky nesprávného a naopak správného provedení. K efektivnímu procvičení etudy bylo využito rytmických variant. Bylo dbáno na správný prstoklad, rytmus a tempo. Pro ukázkou hry nepoužívala učitelka vlastní nástroj, správné provedení demonstrovala pouze na nástroji žáka.

Žáci reagovali na požadavky učitelky snahou o co nejlepší výkon, pracovali soustředěně, se zájmem. Již ve druhém ročníku byly dosaženy dobré výsledky v souhře obou rukou s využíváním doprovodného i melodického basu, ve hře dvojhmatů a směřování k hudebně správnému pojetí hry stylizovaných úprav lidových písní. Podnětná a nestresující atmosféra výuky byla podpořena vhodnou vzájemnou komunikací a motivačně působícím hodnocením. Pouze v třídní knize nebylo hodnocení výkonu žáka v hodině zaznamenáváno.

Výuka hry na akordeon měla velmi dobrou úroveň.

Hra na dechové dřevěné a žest'ové nástroje – zobcovou, příčnou flétnu, klarinet, trubku, pozoun a komorní, souborová/orchestrální hra

V celkově vysoké úrovni výuky se promítá práce kvalifikovaných učitelů (AMU, pedagogická fakulta, konzervatoř, Vojenská hudební škola). Jeden z vyučujících hry na klarinet působí také v konzervatoři České Budějovice, má profesionální orchestrální i sólistickou praxi. Hráčskou praxi v různých orchestrech mají téměř všichni vyučující. Výrazně kladným způsobem se v úrovni výuky promítá další vzdělávání a vysokoškolské studium učitelky hry na zobcovou a příčnou flétnu. Přehled v soudobé literatuře a metodách

výuky se odrazil v pozitivěch a výsledcích výuky hry na trubku. Téměř všichni učitelé se podílejí na vysoké úrovni komorní, souborové a orchestrální hry, která je nezbytnou motivací i cílem v přípravě a výchově mladých hudebníků. Vyučující dechového oddělení, i přes některé rozdílné akcenty v přístupech k výuce, používané literatuře apod., tvoří kvalitní odborný pedagogický potenciál.

Hra na zobcovou a příčnou flétnu – vysoká úroveň odborné kvalifikace a současně výrazná muzikalita se odrážejí v práci mladší učitelky. V brzké době dokázala plnohodnotně nahradit předchozí vyučující těchto nástrojů, která si zde získala vynikající renomé. Pro začínající žáky na příčnou flétnu používá její praxí ověřený výukový materiál. Od počátku jsou u nejmladších žáků komplexně budovány správné základy budoucí úspěšné hry na dechový nástroj. Využití jsou prvky názornosti (např. vzorové provedení učitelky, práce před zrcadlem). Žáci jsou cílevědomě vedeni k uvědomělému přístupu ke hře a k sebehodnocení na základě poslouchání a posuzování vlastního výkonu, což se mj. promítá i v kvalitě jejich domácí přípravy. Nehrají mechanicky, ale směřují k porozumění hraného, vytvářejí si správné postupy k dosažení co nejlepšího výsledku. Zde se spojuje přiměřená, ale důsledná náročnost učitelky, živá komunikace, podpora formou povzbuzení a pochval s respektováním fyzických možností žáků. Správné dechové návyky a detailní práce při utváření nátisku (příčná flétna) vedou k rozvoji kvalitního tónu, od počátku je sledována i dobrá intonace. Rozvíjení hmatových dovedností rozšiřuje interpretační možnosti. Je dbáno na správné dechové a hudebně logické frázování, artikulaci, tempo a celkově muzikální projev. Ten podporuje učitelka také předehráváním na nástroj, doprovodem žáka na klavír. Veškeré její slovní projevy jsou kultivované, přesné a žákům srozumitelné. V případě začínající žákyně bylo množství dobře míněných slovních informací a dalších podnětů na hranici přiměřenosti.

Učitelka žákům v zájmu přesného zapamatování úkolů k domácí přípravě zapisuje podrobnější pokyny do zvláštního sešitku. Také třídní knihu vede s plnou zodpovědností. Žáky i rodiče motivuje mj. pořádáním třídních akcí (soutěž zvaná „bonboniáda“ a jiné). Příkladné jsou také práce s komorním souborem zobcových fléten a výsledky dosažené v soutěžích. To vše se odráží mnohými klady v práci žáků, v úrovni jejich vnitřní motivace, v atmosféře výuky a v průběžně dosahovaných výsledcích.

Hra na klarinet – vyučující s vysokoškolským vzděláním vyučuje pouze malý úvazek. Látku vzorově předehrává, přesně analyzuje a formuluje nedostatky. Dbá o vyrovnanost nástrojových rejstříků, náležité tempo hry, látku se žákem detailně procvičuje. Účinně podporuje žakovu sebereflexi z hlediska intonace, nasazování a kultury tónu. Dobrá vzájemná komunikace podporuje žakovu motivaci. Jediným nedostatkem bylo nezařazení staršího žáka do komorní/souborové hry.

Většina žáků na klarinet je vyučována ve třídě dalšího zkušeného kvalifikovaného učitele. Výuka vychází z tradičních výukových postupů s uplatněním starší nástrojové literatury. Celoroční plánování učiva neodráží vždy skutečně probíranou látku. Ve výuce začínající žákyně byla dosti stereotypně po celou hodinu uplatňována hra z not bez využití i jiných forem činnosti. Předehrávání látky učitelem bylo zařazováno poměrně málo. Bylo však zaznamenáno, že žáci postupně získávají správné návyky kultivované klarinetové hry a potřebnou nástrojovou techniku. Všichni starší žáci třídy jsou členy orchestrů školy a pěstují také komorní hru. Učitel dokáže až do nejvyšších ročníků ve II. stupni studia udržet zájem žáků. Z tohoto hlediska jsou dosahovány nemalé pozitivní výsledky. Rádná výuka s náležitým odborným a hudebním obsahem byla sledována i při výuce dospělého zájemce o hru na klarinet.

Hra na trubku a pozoun: byla potvrzena náležitá odbornost výuky opřená o velmi dobrou znalost problematiky z hlediska soudobých požadavků na dechovou oporu (lépe ve hře na trubku), utváření nátisku a na kulturu tónu. U mladšího žáka byla vhodně zařazena dělená

individuální výuka dvakrát v týdnu. Učitelé dbají na fyzické nepřetěžování žáků, přiměřenou lehkost nátisku a kultivované nasazení tónů. Přesně analyzují nedostatky a vedou žáky k jejich odstranění. Ve vzájemné komunikaci je učí hodnotit úroveň zvládnutí problému, kvalitu hry. Motivace a atmosféra výuky plně podporují zájem žáků o hru na žesťové nástroje. V souladu s cíli jsou žáci vedeni k širokému uplatnění v orchestrální, komorní i v sólové hře s klavírem. Ve sledované výuce, ale i při konání krajského kola soutěže hry na dechové nástroje, byly zaznamenány velmi kvalitní, nástrojově i hudebně kultivované výkony žáků ZUŠ Tábor na trubku a pozoun. Úspěchem je i letošní přijetí žáka 4. ročníku ke studiu v konzervatoři v Praze ke hře na trubku.

Komorní a orchestrální hra – škola se snaží vytvářet pro žáky dechového oddělení podmínky pro souborovou hru, která je nedílnou součástí výuky a také nezbytnou motivací. Flétnový soubor využívá školní sálek, orchestry vybudovanou zkušebnu. Tyto podmínky jsou v rámci daných omezených prostorových možností zcela přijatelné.

Učitelka flétnové hry pracuje úspěšně se souborem zobcových fléten Flauti Belli, který školu reprezentuje na veřejnosti i v zahraničí. V obsazení využívá altových, tenorových a basových nástrojů. Důkladná pozornost je věnována co nejlepší intonaci, zřetelné artikulaci, výstavbě frází, souhře. V rámci možností je uplatňováno dynamické odstínění jednotlivých částí skladeb. Žákyně jsou vedeny k uvědomělé spolupráci v rámci souboru, k vzájemnému sledování hlasů s cílem dosažení co nejlepší jednoty a celkové kvality projevu. Pod odborným vedením učitelky je patrná velká míra identifikace všech žáků s těmito cíli, jejich opravdový zájem.

Starší žáci klarinetové třídy, členové orchestrů (big-band, velký dechový orchestr) se zájmem muzicírují i při komorní klarinetové hře. Učitel využívá dostatečně vybaveného notového archivu a zařazuje originální skladby pro klarinetové soubory, pro podporu zájmu zpracoval i oblíbenou melodii (Air J. S. Bacha). Starší, nástrojově i hudebně již vyspělí žáci prokázali schopnost technického zvládnutí náročnějších partů s respektováním požadavků souhry a hudebního obsahu.

Většina zejména starších žáků dechového oddělení jsou členy školního big-bandu zaměřeného na swingový a jazzový repertoár. Většinou hrají také ve Velkém (dechovém) orchestru Tábořska (V. O. T.), jehož činnost škola spoluorganizuje a poskytuje potřebné prostorové podmínky. Současně tak dává možnost žádoucímu propojení výuky s hudební praxí pro žáky, absolventy ZUŠ a další hudebníky. Školní big-band v týdnu před inspekci absolvoval nahrávací soustředění, při kterém realizoval vybrané nahrávky ze svého repertoáru na CD. Nahrávka je celkově velmi kvalitní, projev orchestru je kultivovaný jak z hlediska intonace, souhry, stylového frázování, nechybějí nástrojová sóla (hraná z notového zápisu). Škola tak vychovává novou generaci zapálených mladých hudebníků, poskytuje maximální podporu udržení zájmu o hru souborů s uplatněním dechových nástrojů, které jinak nemají mnoho příležitostí a postupně i zanikají.

Výuka v dechovém oddělení jako celku je hodnocena stupněm vynikající.

Výtvarný obor – plošná, prostorová tvorba, volitelná náplň studia (keramika)

Ve výtvarném oboru vyučují dva vysokoškolsky vzdělaní vyučující a středoškolsky vzdělaná učitelka se zaměřením na keramiku. Rozdílné výtvarné zaměření a osobnostní přístupy jednotlivých pedagogů umožňují poskytnout žákům širší spektrum výtvarného vzdělávání v souladu s danými variantami vzdělávacího programu výtvarných oborů ZUŠ. Výtvarný obor má výrazné osobnosti - mezi nimi učitel, který je uznávaným výtvarným umělcem s úspěchy doma i v zahraničí. V tomto školním roce organizoval domácí výstavy žáků i výstavy a projekty v Rakousku. Účastnil se mezinárodního pedagogicko-výtvarného sympózia

v Rumunsku spojeného s výstavou prací žáků a s následnou výstavou v Parlamentu Rumunska.

Příprava výuky vychází ze stanovené koncepce, která usiluje o směřování ke skutečným hodnotám výtvarného umění a k získání celkového kulturního přehledu. Po technické stránce je věnována pozornost osvojení schopností při řešení plochy a prostoru, základů kompozice v plošném vyjádření (kresby a malby). Dle zájmu žáků je umožněno zaměření na prostorovou tvorbu, zejména na obor keramika. Zařazováno je také výtvarné zpracování textilu. Za důležité je považováno rozvíjení fantazie žáků. V rámci skupinového vyučování je zdůrazněn individuální přístup vycházející z předpokladů a schopností každého žáka. Cílem je vybudování celoživotní záliby ve výtvarném umění, u nejvíce nadaných žáků příprava k dalšímu odbornému studiu. V zaměření výuky u části žáků značně převládá plošné vyjadřování.

Učebny/ateliéry výtvarného oboru poskytují celkově velmi dobré prostorové podmínky a esteticky jedinečné prostředí podporující výtvarné vnímání a prožitky žáků. Dílčí nedostatky jsou ve vybavení učebními pomůckami.

Výuka byla sledována v šesti skupinách žáků. Vzhledem ke školním rozvrhům, dojíždění a dalším aktivitám žáků se někdy nedaří sestavit věkově sourodá oddělení. To mj. nutí vyučující přizpůsobovat výklad a užívání pojmů především mladším žákům. V souladu s věkem žáků a výtvarným tématem byla zařazena vhodná motivace, např. rozhovorem vzbuzujícím fantazii, ukázkami koláží, fotografiemi. Citlivou komunikací bylo podporováno hledání nezvyklých a osobitých řešení. Žáci jsou vedeni k experimentaci s materiály, k nezvyklým kompozičním řešením a postupům rozvíjejícím tvořivost a výtvarné myšlení.

U starších žáků byl veden rozhovor se žáky o vlastních pocitech, náladách a zájmech, o možnostech jejich výtvarného vyjádření barvami, liniemi, tvary, celkovou kompozicí s případným využitím písma nebo krátkého textu. Přátelská atmosféra a spolupráce při společném úkolu a na druhé straně vedení k samostatnosti byly charakteristickými rysy průběhu veškeré sledované výuky. Vyučující pomáhali žákům řešit jednotlivé technické problémy. Při práci s batikovanou textilií učitelka dobře zvládala složitou organizaci práce a přes nedostatky v materiálním vybavení vytvořila atmosféru vzájemné spolupráce a pomoci. Žákyně byly vedeny k citu pro užití materiálů. Vyvrcholením společné práce byl prožitek údivu nad vzniklými vzory a barevnými odstíny. Pouze v jednom případě pracovali mladší žáci při práci na společném úkolu poněkud mechanicky (lepení papíru a textilie), takže se nepodařilo vytvořit s malbou zcela organický celek. Při práci s hlinou byli přivedeni k poznatku jak z malých částí vytvořit rozměrný celek. Práce žáků vyžadovala fantazii, v prostorové tvorbě schopnost představit si jednotlivé části v celku, ale také zručnost při práci s hlinou a nástroji. Žákům byl poskytován dostatečně volný prostor k sebevyjádření, počet ve skupinách umožňoval dialog s každým z nich.

Vysokou míru dovedností a návyků osvědčili žáci při plošné tvorbě. Pracovali samostatně, volili si techniku, často kombinovanou, projevovali odvahu, výtvarné myšlení a samostatnost. Učitel je z pohledu profesionálního výtvarníka vedl taktně formulovanou radou nebo návrhem k celkovému pohledu na práci a k sebehodnocení. Součástí výuky je příprava prací k soutěžím, výstavám i příprava ke studiu ve středních i vysokých uměleckých školách.

K závěrečnému výrazně pozitivnímu vyznění výuky přispěli i rodiče, kteří při odchodu žáků uznale hodnotili výsledky jejich práce.

Vzdělávání a výchova žáků ve výtvarném oboru má celkově vynikající úroveň.

Taneční obor – vzhledem k malému počtu žáků a záměru školy ukončit činnost tohoto oboru neproběhly hospitace a další následná hodnocení úrovně vzdělávání a výchovy.

Celkové hodnocení průběhu vzdělávání a výchovy

Hudební obor –ve sledované individuální a skupinové výuce byla zaznamenána výrazná převaha pozitiv v odborné a pedagogické činnosti vyučujících. Mimořádně kvalitní výuka byla konstatována ve hře na violoncello, v pěveckém oddělení, v dechovém oddělení zejména ve hře na zobcové a příčné flétny, klarinety, trubku. Výrazná pozitiva vykazovala výuka hry na klavír, elektronické klávesové nástroje, akordeon a kytaru. Méně výrazné klady s dílčími nedostatky měla výuka hry na housle. Jednoznačně nejslabším článkem hudebního vzdělávání je úroveň výuky hudební nauky. Tento nedostatek je projevem částečného nepochopení dané specifické problematiky a nedůsledného řešení personálních podmínek. Naopak vysoko byla hodnocena sledovaná práce učitelů s komorními soubory a orchestry – Flauti Belli, Big-band ZUŠ, komorní hra violoncell, kytar, klarinetů. Významným přínosem pro vzdělávací nabídku školy je vzestup zájmu a úrovně sborového zpěvu.

Výtvarný obor – plně se prokázala odborná, pedagogická a umělecká erudice vyučujících při vedení žáků v předmětech plošná, prostorová tvorba. Uplatnila se specializace vyučující v práci s keramikou, nadále je úspěšně zařazována i výtvarná práce s textiliemi. Žáci prokázali vysokou míru potřebných výtvarných návyků, dovedností, představivost a fantazii při samostatné i skupinové práci.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Způsob zjišťování výsledků vlastními nástroji – jedná se zejména tyto standardní postupy v ZUŠ:

- V hudebním oboru v souladu s Vyhláškou MŠMT o základních uměleckých školách – komisionální postupové a závěrečné zkoušky žáků s hodnocením úrovně výkonů žáků v rámci nástrojových oddělení. Kromě zápisů látky a známek do příslušného protokolu se jedná zpravidla o ústně prováděná hodnocení a diskuse vyučujících v rámci ustanovené zkušební komise.
- Výsledky dosažené v soutěžích a přehlídkách – tyto výsledky jsou ve škole jedním z významných ukazatelů úspěšnosti výuky. Jsou pravidelně vyhodnocovány, zveřejňovány na informačních panelech, ve výročních zprávách o činnosti školy.
- Významným kritériem dosahovaných výsledků jsou absolventi školy studující na vyšších typech uměleckých škol – uváděno ve výročních zprávách.
- Hodnocení interní a veřejné činnosti žáků (koncerty, výstavy, účinkování žáků, orchestrů) – škola, případně jednotliví učitelé mají zpětnou vazbu o úrovni těchto dalších aktivit souvisejících bezprostředně s výukou a jejími výsledky.
- Nahrávky koncertů, videozáznamy, fotodokumentace významnějších akcí školy umožňují i zpětné hodnocení jednotlivých výkonů i akcí jako celku.

Škola si vytváří zpětnou vazbu vypovídající o úrovni dosahovaných výsledků vzdělávání. Výroční zpráva za školní rok 2001/2002 kriticky hodnotí obecně klesající pocit zodpovědnosti za vlastní práci, trpělivost a houževnatost žáků. Konstatuje častý nezáměr rodičů o proces výuky jejich dětí.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Údaje uvedené ve Zřizovací listině jsou v souladu s údaji uvedenými v posledním Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Účast školy v soutěžích

Výsledky úspěšné práce žáků a učitelů dokládají získávaná přední umístění žáků v krajských kolech soutěží základních uměleckých škol i postupy do ústředních kol. V letošním roce např. v případě žáka ve hře na trubku a komorního dua v oboru zpěv. Ve školním roce 2001/2002 proběhla soutěž v oborech hry na klavír, smyčcové nástroje, kytaru a akordeon – dva žáci se v krajském kole umístili na druhých místech (blíže nespecifikováno). Ve školním roce 2000/2001 získala škola jedno druhé místo v krajském kole v soutěži v oboru komorní hra. Školní rok 1999/2000 – dechové nástroje a zpěv: škola získala v oblastním kole čtyři první, dvě druhá a dvě třetí místa, čtyři čestná uznání. V celostátním kole se jeden žák umístil na druhém místě (nástrojový obor neuveden).

V každém školním roce je uváděn počet samostatných výstav a dalších akcí výtvarného oboru. V mezinárodní soutěži organizované LIONS CLUB INTERNACIONAL získali žáci první, druhé a čtvrté místo. Výroční zprávy o činnosti školy dokládají pravidelnou každoroční účast žáků školy v soutěžích, přehlídkách a výstavách.

Přijetí žáků k dalšímu studiu

V letošním školním roce bylo v době konání inspekce známo přijetí žáka dechového oddělení ke studiu hry na trubku v konzervatoři Praha. Pro školní rok 2001/2002 uvádí Výroční zpráva o činnosti školy přijetí jednoho absolventa hudebního oboru na konzervatoř (nespecifikováno). Tři absolventi výtvarného oboru byli přijati na střední a jeden na vysokou školu (uváděny vždy pouze tyto obecné údaje). Školní rok 1999/2000 – na konzervatoř přijati dva žáci hudebního oboru, pět absolventů výtvarného oboru pokračovalo ve studiu na střední a jeden na vysoké škole.

Veřejné aktivity školy, spolupráce s městem, regionem a s ostatními partnery

K pravidelným významným akcím školy patří vánoční koncert žáků v divadle, dále např. v prostoru kláštera v Klokotech (vánoce, velikonoce). Veřejně jsou ve městě Tábor prezentovány závěrečné a absolventské koncerty. Škola využívá různá místa, prostory a sály, k prezentaci výsledků její práce. Učitelé i žáci školy účinkují již tradičně v komorním orchestru „Bolech“ města Tábor a ve Velkém orchestru Tábořska (V. O. T.)

Pravidelně jsou pořádány výstavy žáků výtvarného oboru (např. Městská knihovna v Táboře), každoročně probíhá výstava jednoho či dvou výrazně talentovaných žáků v galerii Bastion. V dubnu 2003 proběhla výstava prací žáků v rakouském Litchau. Ve výstavní síni v Plané nad Lužnicí probíhají výstavy prací dospělých studujících výtvarného oboru, letos pod názvem „Žeň skupiny žen a čtyř chlapů“. Výtvarný obor spolupracuje s hudebním oborem při jeho veřejné prezentaci, např. grafickou úpravou plakátů, výzdobě novoročenek aj. Učitelé hudebního oboru se veřejně prezentují nastudovaným koncertem. Spolupráce ZUŠ s dalšími školami jako systematicky prováděná činnost neprobíhá. Bylo konstatováno, že hudební náplň koncertů pro žáky základních škol zajišťuje profesionální posádková hudba Tábor.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané MŠMT dne 3. 10. 2001 pod čj. 26 323/01–21
- Zřizovací listina vydaná Jihočeským krajem se sídlem v Českých Budějovicích dne 11. 9. 2001
- Výkaz o základní umělecké škole podle stavu k 15. 10. 2002 – Škol (MŠMT) V 24-01 a Příloha k výkazu
- Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2001/2002, 2000/2001, 1999/2000

- Plán práce Základní umělecké školy Oskara Nedbala v Táboře jako součást výroční zprávy o činnosti za školní rok 2001/2002
- Rozvrhy hodin podle žáků a vyučovaných předmětů platné pro 2. pololetí školního roku 2002/2003 v hudebním a výtvarném oboru
- Třídní knihy pro individuální výuku - oddělení klavírní, dechové, smyčcové, akordeonové, kytarové, pěvecké - školní rok 2002/2003
- Třídní knihy pro skupinovou výuku – hudební obor, výtvarný obor, školní rok 2002/2003
- Výkazy žáků a vyučovaných hodin, školní rok 2002/2003
- Katalogy o průběhu studia – hudební obor, výtvarný obor
- Protokoly o přijímání žáků a komisionálních zkouškách, školní rok 2001/2002
- Personální dokumentace školy
- Školní řád, záznamy z pedagogických rad
- Kritéria pro rozdělování finančních prostředků na přiznávání osobních příplatků – materiál ředitele školy
- Hospitační záznamy členů inspekčního týmu

ZÁVĚR

Personální podmínky hudebního a výtvarného oboru z hlediska dosažené kvalifikace vyučujících jsou ve vztahu k úrovni jejich odborné a pedagogické činnosti celkově velice příznivé. Kladně se projevuje pedagogická zkušenost, chuť dále se vzdělávat u části zejména mladších učitelů/učitelek. Součástí odbornosti řady učitelů hudebního a výtvarného oboru je jejich umělecká praxe. Náležitá odborná i pedagogická úroveň výuky byla konstatována i v práci nekvalifikovaného učitele v kytarovém oddělení. Od minulé inspekce nebylo dořešeno personální obsazení výuky předmětu hudební nauka tak, aby byla zajištěna její srovnatelná úroveň s ostatními předměty.

V systému vedení zaměstnanců byl konstatován slabší článek v oblasti kontroly, v podcenění důsledné práce s učebními dokumenty - s učebními plány hudebního oboru, s osnovami hudební nauky. Zjištěné nedostatky se promítly i v povinné dokumentaci.

Prostorové podmínky většinového hudebního oboru jsou trvale limitovány možnostmi budov školy v historickém centru města. V zásadě jsou vytvořeny dobré podmínky pro individuální i skupinovou výuku. Provedené stavební úpravy některé nedostatky odstranily. Dílčím nedostatkem zůstává část velmi malých učeben individuální výuky. Vybavení učebními pomůckami, jejich údržba a inovace jsou dostatečné, s výjimkou odborné učebny hudební nauky. Potřebné je doplnění vybavení výtvarného oboru.

Ve všech odděleních hudebního a výtvarného oboru je žákům poskytována výuka na náležité odborné a pedagogické úrovni. Celkově je dosti vyrovnaná. V nástrojové výuce se jen ojediněle vyskytly zásadnější nedostatky. Škola má řadu výrazných osobností s odbornou, pedagogickou a uměleckou erudicí, které dosahují zvláště vysoké úrovně vzdělávání a výchovy - např. ve hře na violoncello, v pěveckém, částečně v dechovém oddělení. Obdobně byla, ojediněle pouze s malými výhradami, hodnocena výuka hry na klavír, elektronické klávesové nástroje, akordeon, kytaru. Z daného hodnocení se vymyká hudební nauka, která je nejslabším článkem hudebního vzdělávání. Pro žáky je vysoce podnětná výuka v komorních souborech a orchestrech – Flauti Belli, Big-band ZUŠ, komorní hra violoncell, kytar, klarinetů. Významným přínosem pro vzdělávací nabídku školy je vzestup zájmu a úrovně sborového zpěvu. Ve výtvarném oboru se uplatnila

umělecká erudice vedoucího oboru, specializace vyučující v práci s keramikou, nadále je úspěšně zařazována i výtvarná práce s textiliemi. Žáci jsou vedeni až k obdivuhodným výsledkům individuální nebo společné výtvarné činnosti.

Na proces výuky navazuje celá řada interních a veřejných aktivit, které jsou jeho dalším rozvíjením, motivací pro žáky (i rodiče), prezentací výsledků i obohacením kulturního života města Tábora. V hudebním i ve výtvarném oboru zasahují tyto aktivity i do zahraničí. Škola se pravidelně účastní soutěží a také je sama spoluorganizuje (krajská kola soutěží ZUŠ). Jednotliví žáci dosahují často předních umístění v krajských a častěji se úspěšně účastní i celostátních kol. Škola úspěšně připravuje žáky k dalšímu studiu ve středních nebo vysokých školách uměleckého směru.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jindřich Bešťák	
Členové týmu	Marie Kučerová	

Další zaměstnanci ČŠI PaedDr. Jarmila Lískovcová, externí spolupracovnice

V Strakonicih dne 9. května 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy:

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu	Podpis
Titul, jméno a příjmení	
MgA. Jan Dafčík	

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice:

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Nelze hodnotit	—
Nebylo hodnoceno	—

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství U Zimního stadionu, 1952/2 370 76 České Budějovice	26. 5. 2003	39/2003
Zřizovatel - dtto	dtto	dtto

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
–	–	Připomínky nebyly podány.

